

Nr 21

Kungl. Maj:ts proposition angående rörlig kredit till clearing för oljeprodukter; given den 25 januari 1974.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

KJELL-OLOF FELDT

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att Kungl. Maj:t bemyndigas att till clearing för oljeprodukter disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret om 600 milj. kr.

Utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 25 januari 1974.

Närvarande: statsministern PALME, statsråden STRÄNG, HOLMQVIST, ASPLING, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON, LEIJON, IJELM-WALLÉN.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Feldt, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter *fråga om rörlig kredit till clearing för oljeprodukter* och anför.

Clearing för oljeprodukter

Jag har tidigare i prop. 1974:8 angående rörlig kredit för oljeköp, m. m. redogjort för bakgrunden till och huvuddragen i ett system med clearing för oljeprodukter.

Den minskning av produktionen av råolja som vissa oljeproducerande länder genomfört har inneburit en nedgång av importen till Sverige av såväl råolja som färdigprodukter. Priserna på oljeprodukter har stigit kraftigt under det senaste året. En del av utbudet av oljeprodukter avser sådana kvantiteter som följer den rörliga prissättningen på den s. k. Rotterdambörsen. Under den pågående oljekrisen har dessa priser väsentligt överstigit prisnivån i Sverige.

En del av den olja, som skulle kunna importeras till Sverige utbuds till priser som överstiger den högstprisnivå som fastställts. För att skapa möjligheter att utjämna skillnader i priser beslöt Kungl. Maj:t den 28 december 1973 med stöd av allmänna ransoneringslagen att införa ett system med clearingavgift och clearingbidrag. Bestämmelser har meddelats i kungörelsen SFS 1973:1217. Landet kan härigenom tillföras även dyrare olja utan att den inhemska prisnivån därför behöver höjas till nivå med de höga inköpspriserna för denna olja. Systemet innebär i princip att de som importerar olja till priser över högstprisnivån kan få bidrag för att kompensera prisskillnaden.

Bidrag kan utgå högst med belopp som motsvarar skillnaden mellan å ena sidan importörens kostnad för varan och å andra sidan det högstpris som gäller för varan minskat med bl. a. clearingavgift och skatter. Frågan om bidrag prövas av en särskild nämnd, clearingnämnden. Nämnden är knuten till överstyrelsen för ekonomiskt försvar och utgör där ett självständigt organ med egen beslutanderätt. Nämnden skall vid prövning av bidrag bl. a. beakta importaffärens betydelse från försörjningssynpunkt, inköpskostnadens rimlighet i förhållande till den inhemska prisnivån och skälen till inköpskostnadens storlek.

För att finansiera clearingbidragen kommer fr. o. m. den 1 februari 1974 att tas ut en särskild avgift på sådana oljeprodukter för vilka clearingbidrag kan komma i fråga. Avgiftens storlek skall beräknas så att den täcker samtliga kostnader som hänger samman med clearing, dvs.

såväl bidrag som kostnader för administration och ränta. Kungl. Maj:t fastställde den 28 december 1973 bestämmelser för förvaltningen av den clearingfond som avgifterna bildar.

Rörlig kredit för clearing

Läget på den internationella oljemarknaden pekar på att behovet av medel för bidrag kan bli stort under den första hälften av år 1974. Clearingavgift skall betalas före utgången av månaden närmast efter den som deklaration om avgift avser. Det betyder att de avgifter som utgår på försäljning och förbrukning under februari kan disponeras för utbetalning av bidrag först under april.

Bidrag kan enligt clearingkungörelsen utgå för leveranser som når Sverige fr. o. m. den 1 januari 1974. För att klara clearingnämndens omedelbara medelsbehov beslöt Kungl. Maj:t den 18 januari 1974 att som förskott för utbetalning av clearingbidrag ställa högst 200 milj. kr. till förfogande från fjortonde huvudtitelns förslagsanslag till oförutsedda utgifter. Beloppet skall återföras till anslaget så snart avgiftsinkomsterna medger det eller en rörlig kredit för ändamålet kan disponeras i riksgäldskontoret.

Clearingsystemet har införts med stöd av allmänna ransoneringslagen. Så länge denna lag får tillämpas — dvs. t. o. m. den 30 november 1974 — kan avgift tas ut och bidrag lämnas. Då jag förutser att avgiftsinkomsterna inte tidsmässigt kan anpassas till bidragsutgifterna, anser jag att Kungl. Maj:t bör bemyndigas att disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret för clearingens. Krediten bör uppgå till 600 milj. kr. Denna kredit bör, med hänsyn tagen till hur clearingens utvecklas, successivt av Kungl. Maj:t ställas till clearingnämndens förfogande. Kungl. Maj:t föreskrev den 28 december 1973 att nämnden varje månad skall avge en rapport om verksamheten av vilken framgår avgiftsinkomster, bidragsutgifter, disposition av rörlig kredit samt kostnader som belastat clearingfonden.

Det är svårt att beräkna avgiftsinkomsternas storlek och hur de fördelas i tiden. Det kan därför uppstå behov av fortsatt avgiftsuttag också sedan clearingnämnden upphört att betala ut bidrag. Om avgift behöver tas ut sedan allmänna ransoneringslagen upphört att tillämpas, ämnar jag senare förordna att Kungl. Maj:t föreslår att clearingavgift tas ut till dess samtliga kostnader för clearingens täckts.

Hemställan

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att till clearing för oljeprodukter disponera en rörlig kredit om 600 000 000 kronor i riksgäldskontoret.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj: Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gunnel Anderson